

Tristan i Izolda – konflikt moralny i tragizm losów kochanków

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, tłum. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 88.
- Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, tłum. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 48–49.
- Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, red. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 24–26.
- Źródło: Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1986, s. 80–85.

Wykonaj eksperyment myślowy. Zamknij oczy i pomyśl o parach kochanków obecnych w tekstach kultury: filmach, spektaklach, książkach, obrazach, wierszach. Zapisz ich imiona. Zastanów się, czy są to pary szczęśliwe czy nieszczęśliwe? Co stanowi o sile opowieści o ich uczuciu? Dostatnie życie? Radosne uniesienia? A może przeszkody, zdrady, kłótnie i inne zdarzenia oddalające ich od siebie? Wiele dzieł ukazujących najslawniejszych kochanków ma tragiczny finał: Orfeusz traci Eurydykę, umierają Romeo i Julia z dramatu Williama Shakespeare'a, Werter zatracza się w nieszczęśliwej miłości do Lotty, umiera Jennifer, ukochana Oliviera z *Love Story*, ginie Jack – bohater *Titanica*, a jego kochanka Rose przez całe życie wspomina wybranka. Szczęścia w miłości nie zaznała także średniowieczna para, Tristan i Izolda.

Twoje cele

- Przedstawisz tragiczny los Tristana i Izoldy.
- Scharakteryzujesz uczucie, które połączyło Tristana i Izoldę.
- Porównasz miłość Tristana i Izoldy z modelem miłości dworskiej.
- Udowodnisz, że bohaterowie są bohaterami tragicznymi.
- Omówisz konflikt moralny obecny w historii Tristana i Izoldy.

Miłość jako obowiązek rycerza

☞ Maria Ossowska

Ethos rycerski i jego odmiany

Hugues Merle, *Tristan i Izolda*, XIX w.
Źródło: domena publiczna.

Ethos rycerski obejmował zalecenia dotyczące zachowania w trakcie wojny i pokoju. Z oboma tymi okresami były związane zakazy i nakazy dotyczące życia uczuciowego. Być zakochanym należało do obowiązków rycerza. [...] Postawa rycerza w stosunku do kobiety zależała, oczywiście, od tego, czy była to dama, czy kobieta z ludu. W zdobytych miastach wyrzynano mężczyzn plebejuszy, ale rycerzowi nie wypadało krwią kobiecą się plamić. Opiekuńczość i adoracja mogły dotyczyć tylko damy ze swojej klasy, często wyższej rangi w ramach tej klasy. [...] Adoracja kobiet zjawia się we Francji

dopiero w XII wieku w opowieściach dwornych. [...] Niektórzy z autorów wiążą ową adorację czy galanterię z poprawą sytuacji kobiety w XII w. Żona **seniora** miała jakoby w tym czasie uzyskać prawo do zarządzania majątkiem w nieobecności męża [...]. Myślę, że należy ten kult traktować raczej jako zabawę, w której w istocie kobieta dostaje „kopniaka wzwyż”. W świecie rządzącym się gwałtem i przemocą kobieta jest nadal uzależniona od obrony mężczyzny [...]. Większość hipotez dotyczących adoracji [...] traktowała wyniesienie kobiety na serio. Jedni widzieli w niej **ekstensję** służby obowiązującej **wasala** w stosunku do swego pana na jego żonę. Inni twierdzili, że ten kult był wymyślony [...] przez same kobiety, które, korzystając z częstych nieobecności męża, uzurpowały należną mu wierną służbę

dla siebie. [...] Jeszcze inni [...] przypisywali pomysł tego kultu wędrownym **minstrelom**, którzy wędrując z zamku do zamku pochlebiali osamotnionej zwykle pani [...]. Należy [...] jeszcze uzupełnić o wskazywane przez niektórych wpływy korespondencji wyrażającej w **egzaltowanej** formie miłość na odległość; [...] wreszcie, wpływy świeżej recepcji kultury rzymskiej, a zwłaszcza *Ars amandi* **Owidiusza**.

Źródło: Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1986, s. 80–85.

Miłość w średniowiecznej literaturze francuskiej

Temat miłości nabrał w literaturze średniowiecznej szczególnego znaczenia w XII stuleciu. W utworach z tego okresu można znaleźć przede wszystkim opisy **miłości dworskiej**, łączącej rycerza lub władcę z damą serca. Mimo pewnych różnic między utworami z północy i południa Francji w przedstawianiu tego tematu, można dostrzec zasadnicze podobieństwa, łączące dzieła liryczne (zwłaszcza pieśni) i epickie (głównie – romanse rycerskie) podejmujące motyw miłości dworskiej.

Często była to miłość mężczyzny do kobiety idealizowanej i niedostępnej, bo np. przynależącej do wyższej sfery społecznej albo już zamężnej czy zaręczonej – m.in. to powodowało, że uczucie miało charakter platoniczny, choć podszyty erotyzmem. W tym związku ukochana miała ważniejszą pozycję: ukazywano ją w roli feudalnego seniora, natomiast rycerz stawał się – w sensie uczuciowym – jej lennikiem.

Miłość jako źródło cierpienia Tristana i Izoldy

Często w literaturze miłość ukazywano jako swoistą chorobę powodującą ból fizyczny i psychiczny. W języku francuskim pozwalała na to nawet dwuznaczność wyrazu *l'amer*: oznacza ono miłowanie, ale także gorycz. Już u Owidiusza pojawiło się utożsamianie miłości z chorobą psychiczną – po łacinie współbrzmia słowa *amans* i *amens*, czyli *kochający* i *szalony*. Obydwa określenia charakteryzują także związek Tristana i Izoldy. Ich emocje są wynikiem przypadkowego wypicia napoju miłosnego, mającego negatywne konsekwencje: cierpią bez winy, bo zakochali się w sobie.

Fotografia z dramatu muzycznego Richarda Wagnera *Tristan i Izolda*

Źródło: domena publiczna.

Na sytuację Tristana i Izoldy wpływa m.in. fakt, że oboje mają już swoich życiowych partnerów: Izolda – męża, a Tristan – żonę. Małżeństwo w średniowieczu było przede wszystkim układem łączącym rody i zawierany ze względów politycznych czy finansowych, jednak respektowanym przez Kościół chrześcijański, który w XII stuleciu widział w nim pożądaną formę stabilizowania struktury społecznej i główny cel postrzegał w prokreacji. Łamanie przysięgi wierności traktowano jako grzech wobec szóstego przykazania Bożego („Nie cudzołóż”), ale też jako działanie naruszające etos rycerski.

Słownik

etos rycerski

(gr. *ēthos* – porządek, ład) – zbiór norm moralnych oraz obyczajowych charakterystyczny dla stanu rycerskiego w okresie średniowiecza, przekazywany na zasadzie naśladowania zachowań w określonych sytuacjach, ale też podawany w formie pisemnej

miłość dworska (dworna)

całokształt zachowań związanych z miłością, mających miejsce na dworach późnośredniowiecznej Francji

liryka prowansalska

poezja miłosna, która powstawała w Prowansji, czyli na terenie obecnej południowej Francji. Opiewającą piękno kobiety lirykę tworzyli i wykonywali zazwyczaj trubadurówie, czyli poeci i muzycy – w ich pieśniach kobieta była idealizowana, a poeta jej służył

tragizm

(gr. *tragikós* – tragiczny) – niemożliwy do uniknięcia konflikt pomiędzy równorzędnymi wartościami, prowadzący bohatera do katastrofy, najczęściej śmierci. Bohater nieświadomie swoim działaniem sprowadza na siebie klęskę. Jego los jest zdeterminowany przez działania sił niezależnych (np. przeznaczenie, decyzje boskie, naturę) lub sprzeczności między różnymi racjami, np. jednostką a społeczeństwem, miłością a obowiązkiem itp.

Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą myśli i zredaguj notatkę, w której odpowiesz na pytanie: dlaczego tak trudno jednoznacznie ocenić historię Tristana i Izoldy?

Polecenie 2

Jakie znasz inne historie nieszczęśliwych miłości (z literatury, filmu...), których bohaterowie nie mogli żyć razem? Zanotuj przykłady takich par i powód rozdzielenia kochanków. Następnie porównaj wymienione historie z losami Tristana i Izoldy i napisz wypowiedź na temat: „Dlaczego historie nieszczęśliwych miłości mają tylu zafascynowanych czytelników?”

Sprawdź się

Teksty do ćwiczeń

” *Dzieje Tristana i Izoldy*

Jednego dnia wiatry uciszyły się i żagle opadły, zwisłe u masztu. Tristan kazał przybić do wyspy [...]. Jedna Izolda została na statku wraz z młodą służebniczką. Ponieważ słońce piekło i czuli pragnienie, zażądali pić. [...] Dziecię napełniło puchar i podało swej pani. Napiała się duży łyk, po czym dała Tristanowi, który wypił do dna.

W tej chwili weszła Brangien [...] i jęła:

– Nieszczęśliwa! [...] Izoldo, przyjaciółko moja, i ty, Tristanie, otoście wypili śmierć własną.

I znowu statek pomykał w stronę Tyntagielu. Zdawało się Tristanowi, że żywy krzew o ostrych cierniach, o pachnących kwiatach zapuszcza korzenie w krew jego serca i silnymi więzami wiąże do pięknego ciała Izoldy jego ciało i wszystką myśl, i wszystkie pragnienia. Myślał: „[...] Ty, miły wuju, który pokochałeś mnie, sierotę, [...] ty, miły wuju, czemuż od pierwszego dnia nie wygnałeś precz zbłąkanego dziecka, przybyłego, aby cię zdradzić? [...] Izold jest twoją żoną, a ja twym lennikiem. Izold jest twoją żoną, a ja twoim synem. Izold jest twoją i nie może mnie kochać.”

Izold kochała go. Chciała nienawidzić: zali nią haniebnie nie wzgardził? Chciała nienawidzić i nie mogła, dręczona w sercu czułością dotkliwiej piekącą niż nienawiść. [...]

Trzeciego dnia, kiedy Tristan zbliżał się do namiotu [...], Izold ujrzała go nadchodzącego i rzekła pokornie:

– Wejdźcie, panie!

– Królowo – rzekł Tristan – czemu nazywasz mnie panem? Czy nie

jestem, przeciwnie, twym lennikiem, wasalem, powinnym cię czcić, służyć ci i kochać ciebie jak swoją królową i panią?

Izold odparła:

– Nie, ty wiesz o tym, że jesteś moim panem władcą! Ty wiesz, że twoja moc włada nade mną i że jestem twoją niewolnicą! [...] Ach! Wszystko, co wiem, dręczy mnie, i wszystko, co widzę. To niebo mnie dręczy i to morze, ciało moje, i życie moje! Położyła rękę na ramieniu Tristana, łzy przygasiły promienie jej ocz, wargi zadrżały. Zapytał:

– Miła, co ciebie dręczy?

Odpowiedziała:

– Iż cię miłuję.

Wówczas położył usta na jej ustach.

Ale gdy po raz pierwszy oboje kosztowali rozkoszy miłości, Brangien [...] z twarzą zalaną łzami, rzuciła im się do nóg:

– Nieszczęśliwi! wstrzymajcie się i jeśli możecie jeszcze, zawróćcie z drogi! Ale nie, droga jest bez powrotu; już siła miłości was ciągnie i nigdy już nie zaznacie słodyczy bez boleści. To wino napojone ziołami ogarnęło was, napój miłosny [...]. Jeden król Marek miał wypić go z tobą, ale Nieprzyjaciel zadrwił sobie z nas trojga [...]. Miły Tristanie, Izoldo miła, [...] przez moją to zbrodnię wypiliście w przeklętym pucharze miłość i śmierć!

Kochankowie obłapili się; w ich pięknych ciałach drgało pragnienie i życie. Tristan rzekł:

– Niech tedy przyjdzie śmierć.

Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, red. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 24–26.

” *Dzieje Tristana i Izoldy*

W trzy dni potem, kiedy Tristan szedł śladem zranionego jelenia, zapadła noc... W mroku ciemnego lasu zaczął rozmyślać.

„Nie, to nie przez obawę król oszczędził nas. Wziął mój miecz,

spałem, byłem na jego łasce, mógł ugodzić [...]. Ha, poznałem cię, ojcze; nie przez obawę, ale przez czułość i litość chciałeś nam przebaczyć. Przebaczyć nam? Któż mógłby bez zhańbienia odpuścić taką zbrodnię? Nie, nie przebaczył, ale zrozumiał. [...] Czemuż nie zabił mnie raczej, gdy spałem? Niegdyś, ścigany przezeń, mogłem go nienawidzić i zapomnieć. [...] Oto, jak swoim współczuciem obudził mą tkliwość i odzyskał królowę. Królowę? Była królową przy nim, a w tym lesie żyje jak niewolnica. Com uczynił z jej młodością? Miast komnat wysłanych jedwabnym sukniem dałem jej ten bór dziki; szalas – miast nadobnych opon; i to dla mnie idzie tą żalną drogą! [...] Nie jestże jego żoną zaślubioną wedle prawa Rzymu [...]?

[...] Izolda Jasnowłosa oczekiwała powrotu Tristana. Przy blasku księżycowego promienia ujrzała na palcu złoty pierścień, który Marek jej włożył. Pomyślała:

„Ten, kto przez wdzięczną uprzejmość dał mi złoty pierścień, to nie ów pogniwany człowiek, który mnie wydał trędowatym; nie, to współczujący pan [...]. Jak on miłował Tristana! Ale ja przybyłam i cóżem uczyniła? Zali Tristan nie powinien by żyć w pałacu króla, otoczony setką młodzieńców, którzy chodziliby w jego orszaku [...]? Czy nie powinien by, jeżdżąc po baroniach i dworach, szukać sojuszników i przygód? Tymczasem dla mnie przypomina całego rycerstwa, wygnany z dworu, ścigany w tym lesie, pędząc to dzikie życie!...”

Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, tłum. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 48–49.

” *Dzieje Tristana i Izoldy*

Kiedy król Marek dowiedział się o śmierci kochanków [...] kazał uczynić dwie trumny [...], pochował ich w dwóch grobach. Ale w nocy z grobu Tristana wybujał zielony i liściasty głóg [...], który wznosząc się ponad kaplicę, zanurzył się w grobie Izoldy. Ludzie

miejscowi ucięli głóg: nazajutrz rano odrósł na nowo [...] i znowuż utopił się w łożu Izoldy Jasnowłosej. Po trzykroć chcieli go zniszczyć, na próżno. Wreszcie donieśli o cudzie królowi Markowi. Król zabronił odtąd ucinać głóg.

Źródło: *Dzieje Tristana i Izoldy*, oprac. J. Bédier, tłum. T. Żeleński (Boy), Kraków 2009, s. 88.

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Brangien, dowiedziawszy się, że Tristan i Izolda wypili napój miłosny, powiedziała do Izoldy: „Jeden król Marek miał wypić go z tobą, ale Nieprzyjaciel zdrwił sobie z nas trojga”. Kim jest Nieprzyjaciel? Odpowiedź uzasadnij.

Ćwiczenie 4

Wyjaśnij, czego dotyczą konflikty moralne przedstawione we fragmentach.

Ćwiczenie 5

Odpowiedz na pytanie: Czy uczucie między Tristanem i Izoldą w pełni wpisuje się w schemat miłości dworskiej? Odpowiedź uzasadnij.

Ćwiczenie 6

Król Marek jest ważnym elementem miłosnego „trójkąta”. Co o władcy sądzą Tristan i Izolda? W odpowiedzi przywołaj co najmniej dwa cytaty.

Ćwiczenie 7

Czy słowa Tristana i Izoldy o królu Marku można potraktować jako zapowiedź kresu ich miłości? Odpowiedź uzasadnij.

Ćwiczenie 8

Niedługo przed powstaniem XII-wiecznych utworów na temat Tristana i Izoldy jeden z największych myślicieli tamtych czasów, francuski filozof Piotr Abelard wprowadził rozróżnienie moralne między uczynkiem a intencją. Według Abelarda sam uczynek nie jest nacechowany etycznie, a jego wartość wiąże się z intencją. Czy takie twierdzenie zmienia ocenę postępowania Tristana i Izoldy? Wyraź swoją opinię w 80–100 słowach.

Praca domowa

Napisz krótki tekst, w którym wyjaśnisz, w jaki sposób realia panujące w XII-wiecznej feudalnej Francji wpływają na miłość Tristana i Izoldy.

Dla nauczyciela

Autorka: Marzenna Śliwka

Przedmiot: Język polski

Temat: *Tristan i Izolda* – konflikt moralny i tragizm losów kochanków

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;

3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy;

pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przedstawia losy Tristana i Izoldy,
- porównuje miłość bohaterów legendy z modelem miłości dworskiej,
- udowadnia, że Tristan i Izolda, za sprawą konfliktu moralnego, stają się bohaterami tragicznymi,
- odwołuje się do własnej wiedzy ogólnej, doświadczeń czytelnika i widza, zwracając uwagę na analogie w utworach literackich, dziełach plastycznych, filmowych etc.,
- redaguje tekst o charakterze argumentacyjnym.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- metoda sztafety;
- z użyciem e-podręcznika;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Przygotowanie do zajęć. Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Tristan i Izolda – konflikt moralny i tragizm losów kochanków”. Uczestnicy zajęć zapoznają się z fragmentem prozy w e-materiale: *Dzieje Tristana i Izoldy*. Przygotowują się do omówienia tekstu, szukając informacji na temat kontekstu historycznoliterackiego.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem i celami lekcji.
2. Zajęcia rozpoczynają się od metody szybkiej sztafety. Nauczyciel przedstawia zasady oraz zwraca uwagę na ciąg przyczynowo-skutkowy wydarzeń z lektury. Pierwszy wskazany uczeń zaczyna streszczać historię Tristana i Izoldy, a następnie wskazuje kolegę, który kontynuuje opowieść. Sztafeta trwa aż do finału historii. Nauczyciel czuwa nad poprawnością językową wypowiedzi oraz jej zgodnością z tekstem lektury. Młodzież dzieli się wrażeniami z lektury fragmentów utworu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie zapoznają się z fragmentami tekstów w sekcji: „Przeczytaj” (*Miłość jako obowiązek rycerza, Miłość w średniowiecznej literaturze francuskiej, Miłość jako źródło cierpienia*). Następuje porównanie miłości Tristana i Izoldy do modelu miłości dworskiej. Nauczyciel prosi o zapis wniosków w zeszycie.
2. Uczniowie korzystają ze słownika oraz multimedium zamieszczonych w e-materiale, aby wyjaśnić, na czym polega konflikt i tragizm bohatera. Nauczyciel uzupełnia informacje. Po wysłuchaniu kilku wypowiedzi zadaje pytanie: Dlaczego Tristana i Izoldę uznaje się za bohaterów tragicznych? Uczniowie mogą wykorzystać mapę myśli zamieszczoną w e-materiale. Następnie w parach wykonują ćw. 1-4 (sekcja: „Sprawdź się”).

3. W dalszej części zajęć nauczyciel prosi o ocenę postaw bohaterów. Prosi, by uczniowie skupili się na konflikcie moralnym, który wpływa na ich postępowanie.
4. Nauczyciel zachęca uczniów do swobodnych wypowiedzi na temat przykładów innych par kochanków w różnych tekstach kultury. Następnie uczniowie, indywidualnie, wykonują polecenie 2 z sekcji: „Mapa myśli”.

Faza podsumowująca:

1. Chętni uczniowie prezentują efekty swojej pracy. Nauczyciel komentuje wypowiedzi. Tu również może nastąpić dyskusja dotycząca postaw bohaterów i ich emocji. Uczniowie zapisują swoje wnioski w zeszytach.

Praca domowa:

1. Wykonanie pracy domowej zawartej w multimediami: Napisz krótki tekst, w którym wyjaśnisz, w jaki sposób realia panujące w XII-wiecznej feudalnej Francji wpływają na miłość Tristana i Izoldy.
Dla chętnych: Przeczytaj *Maladie* Andrzeja Sapkowskiego i zapisz wnioski dotyczące tekstu. Zwróć uwagę na to, które z elementów średniowiecznego romansu zostały wykorzystane przez współczesnego pisarza w opowiadaniu. Zastanów się nad kreacją głównych bohaterów, nad ich uczuciami i emocjami.

Materiały pomocnicze:

- Ryszard Handke, *Alfabet kultury w lekturze tekstu literackiego*, w: *Metodyka literatury*, tom 2, wybór i oprac. J. Pachecka, A. Piątkowska, K. Sałkiewicz, Warszawa 2002.
- Jacques Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, Warszawa 1995.
- Andrzej Sapkowski, *Maladie i inne opowiadania*, Warszawa 2012.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Mapa myśli”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.
- Tekst *Maladie* może posłużyć jako punkt wyjścia do dyskusji na temat wpływu poprzednich epok na twórczość współczesnych autorów (zajęcia fakultatywne, koło polonistyczne).